

KUNST

1.1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini. Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Kunst – 4,5 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 3 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist.

Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu. Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutelused ja esitlused, ühismuuseumimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades. Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides.

Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi,

tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

1.5. Lõiming

1.5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:

- 1) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
- 2) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;

- 3) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
- 4) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
- 5) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
- 6) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

1.5.2. Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste

emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte

teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.

Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

3. KUNST

3.1. Üldalused

3.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust. Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

3.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuvmas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning

toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajalooost näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

3.1.3. Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseumid, näitused, arvutiklass, virtuaalkeskond jne;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid materjale ning töövahendeid;
- 6) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

I astmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainek ammendatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused

omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

II astmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstiiloga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöodes. Õpilasi juhitakse ise valikuid tegema (tehnika, teemade valik jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana. Kunst kui õppeaine on oma olemuselt mittelineaarne, õppesisu punkte käsitletakse õppes omavahel tihedalt põimunult. Nende võimalike kombinatsioonide lõputu arv eeldab õpetaja loovust ja teadlikkust valikute tegemisel.

3.1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

3.2. I kooliaste

3.2.1. Kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;

- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikud jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurija õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

3.2.2. Õppesisu

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne). Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

3.2.3. Õppetegevus

1. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töodes, lugude visuaalne jutustamine.
2. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.
3. Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.
4. Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.
5. Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
6. Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
7. Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

3.3. II kooliaste

3.3.1. Kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

3.3.2. Õppesisu

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

3.3.3. Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.

2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiuütuste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3.4. III kooliaste

3.4.1. Öpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetiliseest vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

3.4.2. Öppesisu

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine jne. Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.

Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.

3.4.3. Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö teostamine ja esitlemine.
3. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
5. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
6. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

3.4.4. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistus-alustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.
2. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

LÕIMING

Ajalugu algab 5. klassis ja kuuenda lõpuks on jõutud Jeesus Kristuseni. Selged on mõisted Akropol, Trooja sõda, Colosseum, amfiteater, piibel – suurepäraseks teemaks kunstitunniks, olgu tegu rääkimise-näitamise või joonistamisega. Seitsmendast üheksanda klassini täienevad teadmised veelgi: romaani stiil, gooti stiil, renessanss, absolutism, fašism, kommunism, küüditamine, Euroopa Liit ... Seega võiks ajaloo eeskujusid ja illustatsioone otsides jõuda vähemalt 9. klassis kõige värskemate tänapäeva kunsti näideteeni.

Ühiskonnaõpetuses leitakse, et juba 11–13-aastased peaksid teadma, mis on sõnastik, otsingumootor ja entsüklopeedia, oskama neid kasutada ning tegema vahet tegelikul faktil ja arvamusel. Selgeks saab reklaami manipuleeriv olemus. 14–16-aastased eristavad valimisreklaami kommertslikust ja sotsiaalsest reklaamist. Käsitletakse mõisteid plagiaat, viitamine, tsitaat, võõra teose kasutamisega seotud vastutus ja autoriõigus, mis eelkõige tänu internetile on saavutanud globaalse probleemi mõõtme.

Kirjandusest saab teha kunstitunnile tõelise paarilise. Kodumaa tavad ja pühad, loodus ja loomalood, millest kirjanduses juttu, pakuvad esimese astme kunstile palju eeskujuks. Sõnade mitmetähenduslikkusest tekkivad sõnamängud, luule ja riimid, lausetest moodustuvad kujutluspildid loovad kunstile ainumase kujundliku, märgilise, tingliku maailma.

II kooliastmes hakatakse tegema vahet, mis on puhas mäng, mis on päriselt, kuidas koos teistega ja üksi loominguliselt-leidlikult probleeme lahendada, kuidas teha teatrit. Minevik, olevik ja tulevik, meie juurte ja kodupaiga väärtus selgub võrdluses teiste kultuuridega. Nagu kirjanduslikus loomes, peaks teise astme kunstitöös olema enesestmõistetav teadlikult olulise ja iseloomuliku esiletõstmine üldmulje nimel, detaili ja terviku suhe. Kui kirjanduses peetakse eeltööd ja mustandit iseenesestmõistetavaks, siis kunstiski peaks olema sama lugu.

III kooliastme kirjandustundides reisitakse kaugetes maades ja aegades, uuritakse ajaloomälu, uskumusi ja tavasid, rahvusidentiteeti ja omakultuuri, mis on kunstiski ammendamatuks allikaks. Alltekst, sümbolid ja allegooriad, naljad ja mõistatused, võrdlus ja metafoor, traagiline ja koomiline, trikid ja illusioonid ning puánt peaksid jõudma ka kolmanda astme kunstitundi. 9. klassi õpilane oskab kirjanduse ja kunsti üle arutleda, arvustust kirjutada ning loetut-nähtut kommenteerida.

Matemaatikaga on kunstil rohkem pistmist, kui mõni tunnistada tahab. Esimesest kolmanda klassini tehakse selgeks kõik peamised geomeetrilised kujundid, nii tasapinnalised kui ka ruumilised. Sirkel ja joonlaud on iseenesestmõistetavad abivahendid. Hiljemalt kolmandas klassis võiks kunstitunnis selgeks saada, kuidas ümmargune taldrik laual lebades ovaaliks muutub.

Teises vanuseastmes peaks õpilane suutma tasapindsete geomeetriliste kujundite abil luua kompositsiooni ja ruumiliste abil kujutada pildisügavust (nt silinder – torn, koonus – tornikiiver) ning leidma sümmeetriat ja peegeldust nii pildil, arhitektuuris kui mujal. Matemaatikas tegeletakse selles vanuseastmes juba analüüsi, sünteesi ja üldistusega, mis tähendab, et ka kunstitunnis on aeg vabaneda stampkujutistest, samas arendades oskust muuta keerulised kujundid märgisarnasteks. Matemaatikas küllaltki teoreetiline pinnalaotus võiks kunstiopetustunnis praktikaks saada.

Keerukam kokku monteerimine, ühendused ilma liimita, moodulsüsteemid ja muu sarnane disaineritöösse puutuv on targem kolmandasse vanuseastmesse jätta. Kuna 8. klassis õpitakse ringjoone abil erinevate hulknurkade konstrueerimist, siis miks jätta see oskus kasutamata mõne dekoratiivtöö juures? Matemaatika seab esikohale seoste loomise oskuse, loogilise mõtlemise „matemaatika keeles”, kasutades ainespetsiifilisi meetodeid ja sümboloid. Sedasama teeb ju kunstki, ainult teises keeles. Mida rohkem keeli inimene valdab, seda parem talle.

Loodusainetes uuritakse lähiümbrust ja igapäevaelu nähtusi esimeses astmes, teises juba arendatakse nähtu uurimist ja järeluste tegemist, kolmandas kirjeldatakse nähtut-loetut kvantitatiivselt ja suhtutakse saadud informatsiooni analüütiliselt. Pole raske tõmmata paralleele kunstiõpetuses toimuvaga. Esimeses kooliastmes kirjeldatakse inimese, taimede ja loomade välisehitust, õpitakse tundma plaani, kaarti, leppemärke ja -värve nendel. Kui teise astme õpilane oskab eristada graniiti, paekivi, liiva, kruusa ja turvast, oleks kunstis aeg tutvuda faktuuri, struktuuri ja tekstuuriga. Kui alles kolmandas astmes õpitakse inimese luud ja lihaseid, siis ilmselt pole otstarbekas kunstiski nooremalt täpseid inimese proportsioone nõuda.

Kunstiõpetajal tasub teada, et 8. klassi **füüsikas** moodustab peaaegu poole materjalist optika, valgus ja värvid. Peegeldumine, neeldumine, valgusallikas, täis- ja poolvarju tekkimine, luup, silm, fookus, tõeline ja näiv kujutis, valgusfiltrid, prisma ja valguse murdumine, projektsioon, ekraan, spekter ... Seda võimalust ei saa kasutamata jätta!

8. klassis hakatakse ka **keemias** tegema katseid ja kehtestatakse rangemad ohutusnõuded. Kui varem kunstitunnis pole värve lahustatud muu kui veega ning pole selgitatud, milles seisneb akvarelli, guaši ja akrüülvärvi erinevus, siis nüüd on viimane aeg seda teha.

Kunstiõpetuse lõimimine **tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodundusega** on iseenesestmõistetav ja vajalik. Tihtilugu moodustavad nende ainete õpetajad koolis omaette aineühenduse vms ja koostöö on igapäevane. Kõigis neis ainetes tegeletakse esimeses astmes rohkem meisterdamisega, teises vanusastmes kerkivad üles disaini- ja kujundusprobleemid ning kolmandat vanuseastet võib leiutajateks pidada.

Koos **kehalise kasvatusesega** arendab kunstitund kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat ja koordinatsiooni. Liikumisasendite kujutamisel on sport asendamatu teema.

Kujundlikku, sünteesivat ja intuiitivset mõtlemist arendavad kunst ja muusika käsikäes. Esimese astme muusikatundides püütakse kujutada erinevaid karaktereid, laulmisele lisatakse muusikaline liikumine – rahvatants ja laulumängud. Teises astmes otsitakse muusikalisele omaloomingule erinevaid

väljendusvahendeid. Kolmanda astme muusikatundides (nagu kirjandustunniski) võrreldakse omakultuuri naabrite ja kaugemate rahvastega.

Teise kooliastme valikaine **informaatika** tegeleb tekstide, diagrammide, piltide, videote paigutamisega esitlusprogrammidesse – ka siin on kunstiga suur ühisosa.

Ainesisene lõiming

Kunstitunnid arendavad õpilast samamoodi tasa-targu, nagu seda teevad kõik õppeained. Erinevalt teistest peaksid mõisted pähe jääma mitte tuupimise, tunnikontrollide ja testidega, vaid töö käigus. Mitmed ainekavas olevad mõisted on mõeldud eelkõige õpetajale. Tunnis on siiski tarvis kasutada õigeid termineid.

RUUM ja VORM

I kooliastmes loobutakse maapinna joonistamisest pildi all serva, õpitakse, et eespool olev võib varjata tagumist, viimane ei asu ülalpool. Samal ajal tehakse kindlaks kõigi objektide ja olendite iseloomulikud tunnused, loobutakse aegamisi „lasteaia-kujutisest” (päikeseneljandik paremal üleval, kahest pallist koosnev istuv jänes, aknaruut ristraami ja kaare-kardinatega jne). Meisterdatakse, joonistatakse ja värvitakse tuttavaid asju, kujutatakse erinevaid aasta-aegu, tutvutakse lihtsamate proportsioonireeglitega. Pilt on kui visuaalne jutustus, olgu tegu koomiksi, maali, joonistuse, illustratsiooni või koguni animatsiooniga või fotoseeriaga. Kolmandaks klassiks saavad selgeks mõisted dekoratsioon, kompositsioon (või vähemalt paigutus), liikumine, asend, ruumiline, silmapiir, suurusuhted (st proportsioon), taust, pea- ja kõrvaltegelased, vaikelu jt.

II kooliastmes uuritakse kujutatavaid objekte täpsemalt. Õpilasele saab selgeks, et objekti asukohast, suurusest ja suhtest ümbritsevaga sõltub peale muu ka teose emotsioon. Kõrvutatakse ja võrreldakse erinevaid eeskujusid, õpitakse tundma lugude ja sõnumite edastamise võtteid, otsitakse parimat viisi isikliku seisukoha, soovi või tunde väljendamiseks. Loomulikult eelnevad lõpliku otsuse tegemisele kavandid ja visandid, mida arutatakse nii omavahel kui ka õpetajaga. Tasapindsesse töösse lisandub kolmas mõõde, tekib ruumilisus, pildiruum. Esi-, kesk- ja tagaplaanist jääb väheks. Õhuperspektiivi, aksonomeetria, lihtsate perspektiivireeglite (tuumpunktiga tuba, tänav jms) tundmaõppimisega selles vanuseastmes saavutatakse ahaa!-elamus. Hooneid kujutatakse ajastu või funktsiooni ning inimesi vanuse, soo ja ameti järgi erinevalt. Kuuendas klassis peaks õpilane külgvaates silma paigutama profiilis õigesse kohta ja püksitaskuni ulatava käe täpselt õla külge. Õpilane suudab hinnata, kas valminud pildi, skulptuuri vm kompositsioon on dünaamiline või tasakaalus, kus asub dominant. Segatehnikas tööd on selles vanuses eriti sobivad. Teises astmes käsitletakse veel näiteks järgmiseid mõisteid: figuur, karikatuur, monokroomne, natüürmort, siluett, staatiline, žest, kavand (eskiis, skitseerimine).

III kooliastmes võib proovida konna- ja linnuperspektiivi, kuid tähtsam on väljendusvahendite valik vastavalt ideele, sõnumile ja sihtgrupile, arvestades konteksti. Kujutatavale peaks leidma iseloomulikke detaile, arvestama valgust-varju. Üheksandaks klassiks on omandatud nii palju võtteid ja reegleid, et oleks juba aeg reegleid rikkuda, mängida vormi ja mahuga. Lihtsustus, abstraherimine, stiliseerimine, deformeerimine, kadreerimine, illusioon, vaatluspunkti valik ning rakurss – kõik need „abinõud” suurendavad loodud teose mõju. Meeleolu väljendamine poosiga, figuurid omavahel suhtlemas, see on kolmandas astmes täiesti jõukohane. 9. klassi õpilane peaks tundma ja kasutama järgmisi mõisteid: foon, koloriit, motiiv, natuurst joonistamine, vabaõhumaal, süžee jm.

VÄRV ja VALGUS

Esimesest kolmanda klassini õpitakse kindlalt selgeks põhivärvid ning nende segamisel tekkiv värviring, soojad ja külmad toonid ja see, et vastandvärvidest saab kokku pruuni. Kolmanda klassi õpilane ei tohiks enam pildile värvi otse potist võtta – enne ikka segamisalusele! Aegamisi saavad selgeks värvinänsid (võilillekollane, tibukollane, meresinine, taevasinine jne). Võiks näiteks kujutada päeva ja ööd.

Neljandast kuuenda klassini täieneb kuue-värvi-ring, õpitakse toonide pehmeid üleminekuid. Valguse muutumine, õhtu ja hommik, varjud maas või seinal, ühe objekti vari teisel, vari pöördkehal – selliste õppeülesannete lahendamine aitab kaasa „nagu päriselt”- tundele, mis kainikuid ja mürsikuid innustab. Algust tehakse värvide harmoonia, kooskõla otsimisega, aga ka vastandamisega. Värvide rahvapärased (võik, raudjas, verev jt) ja mõned „välismaised” nimetused (purpur, türkiis jms) võiks sobival hetkel kõneks tulla.

Põhikooli viimases astmes oma-, langeva- ja poolvarju kujutamine ei eelda sugugi kipsvormide või natüürmordi klassikalist joonistamist. Ka peegelduse, läike ja refleksi võib omandada näiteks fotograafia või hoopis koomiksijoonistuste abil, kui valida sobiv teema. Järjest teadlikumalt rakendatakse värvi teose meeleolu, sõnumi ja mõjujõu tugevdamiseks, mistõttu mõisted värvus(värvi-)teooria, -sümbolika, -eelistus, -süsteem, nägemismeel ja -psühholoogia on käsitlemiseks igati kohased.

SKULPTUUR, GRAAFIKA jt

I kooliastmes proovitakse läbi nii plastiliin kui savi, voolida püütakse ka ilma materjali lisamata, ühest tükist. Pildid valmivad erinevate tõmmistena, papi- ja kartulitrükk on au sees. Algust tehakse aplikatsiooni ja kollaažiga, katsetatakse akvarelli, pastelli. Voltimistööd on lihtsad: müts, ümbrik, lennuk vms. Mida rohkem erinevaid materjale, tehnikaid, võtteid ja vahendeid kasutatakse, seda kindlamalt saab edasi minna järgmisesse astmesse, kus materjale omavahel kombineeritakse nii skulptuuri-, maali- kui ka graafikatöodes.

II kooliastmes on aeg katsetada materjalitrukki ja mõnd sügavtrükitehnikat, dekoratiivtöodes arendatakse edasi mustrite ja ornamentide koostamist. Topsisid-karbid saavad alguse dekoratiivsest pinnalaotusest või origami-ruudust.

III kooliastmes võiks õpilane valida läbiproovitud seast sobiva tehnika, aga samas julgelt katsetada, valida materjali lähtuvalt teemast, ühendada erinevaid graafikaliike omavahel. Enne tööle asumist võiks tutvuda islami, india, indiaani, aafrika või eskimo mustritega. Ornament, pilt ja sobiv kuju saavad kokku näiteks töös, kus autor teeb graafilise töö ja paspartuu ning lõpuks meisterdab raamigi. Skulptuuri alal on aeg proovida „liigse eemaldamist“, olgu materjaliks kas või vahtplast. Kolmanda astme õpilased peaks voolimistöodega saama hakkama iseseisvalt, samm-sammult-skeemide abil.

DISAIN, MEEDIA

Disainitööd I kooliastmes hõlmavad kõigile tajutavat ja arusaadavat lähiümbrust. Keskkond, linnaruum, eluruum ja tarbevormid, nende välimus, otstarve ja materjal on teemad, mille üle arutletakse. Makettide või meisterdatud esemete kvaliteet ei ole nii oluline kui autori võime protsessi jälgida ja kirjeldada. Kui esimeses astmes jäävad muuseumid ja näitused külastamata, kaaslaste arvamused kuulamata ega julgeta oma arvamust avaldada, siis järgmistes astmetes on seda juba üpris raske saavutada. Kuna I klassi tulijal on tähed juba selged, on paras aeg ka averbaalse keeleõppega kohe pihta hakata.

II kooliastme disainialaste tööde vorm lähtub funktsioonist. Tuuakse näiteid igapäevakasutuses olevatest tarbeesemetest, ruumist ja arhitektuurist. Võrreldakse graafilist disaini trükistel, reklaamis, arvutimängudes ja veebikeskkonnas. Selles vanuseastmes saab selgeks, kuidas tekib liikumisillusioon kaadrite kaupa ehk animatsioonitehnika. Püütakse siduda digitaalgraafikat või käsitsi valminud pilte teksti, heli ja liikumisega. Erinevates meediate kasutatavate märkide ja sümbolite uurimine annab võimaluse saavutada omaloomingus mõjusaim pildikeel.

III kooliastme õpilasel kujuneb tasapisi isiklik kunstnikukäekiri, õpetaja loob võimalused lemmiktehnikate ja kujutamisevõtete kasutamiseks loometöös, kaasa arvatud disainitöös ja digitaalses pilditöötuses. Vahendeid valitakse eelkõige algideed aluseks võttes. Üha vähem annab õpetaja valmisvastuseid, suunates õpilast infot otsima erinevatest meediatest. Originaal, koopia, reproduktsioon ja kunsti paljundatavus ning nendega seoses ka võõra loominguga kasutamise eetilisus ja autoriõigus muutuvad käegakatsutavateks probleemideks. Jätaksin viimase lõigu ära.

ARUTLUSTEEMAD

Juba I kooliastmes pannakse alus usalduslikule ja vabale suhtlusele. Õpetaja on vaid oskuslik suunaja, põhjendusi ja selgitusi jagavad õpilased ise. Oma tööde esitlemise kõrval õpitakse kaaslast kuulama,

nende töödesse heatahtlikult suhtuma, julgelt arvamust avaldama. Omakandi muuseume, mõisaid, näitusesaale ja muid vaatamisväärsusi hakatakse külastama esimesest klassist alates. Laulukooris või rahvatantsurühmas käivad pea kõik, seega alustatakse rahvamustrite uurimisega. Ka moodsat kunsti tajub see vanusaste eelarvamustevabalt. Algklasside kunstitundi ei tohiks anda inimene, kelle maitse-eelistused lõpevad impressionismiga. Arhitektuuristiile ei pea esimene aste veel tundma, küll aga tuleks ehitistel vahet teha – kirik, kultuurimaja, mõis, loss, klooster ...

II kooliastmes võrreldakse Eesti näiteid maailmakultuuri tähtteostega, minevikku tänapäevaga, selgeks saab muuseumide vajalikkus ja kultuuriväärtuste kaitse. Kunstiteose analüüsis tõustakse kõrgemale meeldib või ei meeldi tasandist. Selgeks saab reklaami, arvutimängu, koomiksi, foto ja filmi pildikeele erinevus. Hulk kunstiajaloolisi mõisteid jõuab õpilaseni ajaloo-, kirjanduse- jt tundidest, kunstitundides antakse neile lisamõõde läbi isikliku kogemuse. Koopamaalist antiigi ja amfiteatrini, keskaja kunstit realismi ja sürrealismini. Selgeks saab klassika mõiste.

III kooliastme arutlusteemadeks on teose materjali ja tehnika kõrval ka selle sõnum ja kontekst, kasutatud sümbolid kui tsitaadid varasemast. Kunstistiilide kõrvale tõuseb kunstniku stiili analüüsimine. Arhitektuuri-, meedia- ja disainialased vestlused nõuavad pingsamat mõtetegevust kui varem. Arhitektuuris uuritakse peale funktsionaalsuse ja esteetilisuse ka eetilist ja ökoloogilist, disainiülesannetele lähenetakse kui lahendust nõudvale probleemile. Kaasaegse kunsti olulisi ja aktuaalseid teemasid lahatakse õpilasi köitvate teoste põhjal. Tutvutakse renoveerimise ja restaureerimisega kaasnevate probleemidega. 9. klassi lõpuks võiks läbi käia kõik kunstiga lähemalt või kaugemalt seotud erialad.

Kunstitund ei ole asi omaette. Õppur avastab seal maailma ja iseennast, kõike, mida NÄEB. Vaatab, näeb, mõtestab ja analüüsib, teadvustab, annab nähtule tähenduse isikliku kogemuse kaudu. Et ennast otsiva kuueteistaastase peas tekiks dialoog maailmakultuuriga, on kunstiõpetajal otsustav roll. Kunst ei ela elevantiluust torni ülemisel korrusel, ta vaid suudab rääkida kunstikeeles asjust, kus matemaatikal, kirjandusel või isegi muusikal tuleb sõnadest puudus.

KUNSTIÕPETUS KOOLIASTMETI

Uurimine, avastamine, ideede arendamine	1.- 3. KLASS <ul style="list-style-type: none">▪ Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine ise-seisvalt ja grupis.▪ Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine.▪ Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine.▪ Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine.▪ Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.▪ Piltjutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.▪ Tegelikuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.	4.- 6. KLASS <ul style="list-style-type: none">▪ Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine.▪ Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.▪ Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.▪ Värv kui väljendusvahend.▪ Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.▪ Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.▪ Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid.▪ Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloo näidetega.	7.-9. KLASS <ul style="list-style-type: none">▪ Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.▪ Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju.▪ Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).▪ Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis.▪ Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid, tehnika, ümbrus (kontekst), sõnum jne.▪ Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.▪ Väljendusvahendite valik vastavalt ideele, otstarbele ja sihtgrupile.
--	---	---	--

Pildiline ja ruumiline väljendus	1.- 3. KLASS	4.- 6. KLASS	7.-9. KLASS
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. ▪ Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil. <p>ÜMBRUS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vabanemine stampkujunditest (päikese neljandik, aknarist jm). ▪ Puude, mägede, pilvede jne kujutamine mitmel erineval moel. ▪ Maastik kevadel, suvel, sügisel, talvel. <p>ASJAD</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tuttavate asjade kujutamine - lilled, mänguasjad ... ▪ Eseme tähtsamad tunnused. ▪ Esimesed katsetused kujutamisel naturist. <p>INIMENE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inimese vanus, amet jne, joonistamine mälu järgi. ▪ Algsed proportsioonireeglid. ▪ Dünaamiline kriipsujuku liikumise kavandamine. ▪ GEOMEETRIA 	<ul style="list-style-type: none"> o Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. o Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. <p>ÜMBRUS</p> <ul style="list-style-type: none"> o Erinevad majad linnas ja maal. o Loodus versus arhitektuur (uuslinn ja puud vms). o Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas. <p>ASJAD</p> <ul style="list-style-type: none"> o Esemete suurusuhted o Ühe eseme erinevate osade suhe. o Pöördkehad jt mahulised esemed. <p>INIMENE</p> <ul style="list-style-type: none"> o Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu. o Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid. o Inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis. <p>GEOMEETRIA</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kubistlikus stiilis pilt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil). ▪ Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. ▪ Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. <p>ÜMBRUS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tänav, taluõu jne (maja välisdetailid). ▪ Realistlik maastikumaal, veekogu. ▪ Loodus detailides, maja siseruum. <p>ASJAD</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruumi kolm mõõdet. ▪ Iseseisev natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik. ▪ Deformatsioon (nt kubism, ekspressionism) mõju suurendamiseks. <p>INIMENE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inimene perspektiivis, pea rakursis, näo detailid. ▪ Meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine. ▪ Mitu figuuri suhtlemas, käed. <p>GEOMEETRIA</p>

	<ul style="list-style-type: none">▪ Mõisted kolmnurk, ruut, ring▪ Geomeetristest kujunditest pilt. <p>Plasttaarast, karpidest loomade vm meisterdamine.</p>	<ul style="list-style-type: none">o Kera, silindri, tahuka kujutamine. <p>Eseme jaotamine geomeetristeks kehadeks.</p>	<ul style="list-style-type: none">▪ Geomeetiline kujund sümbolina.▪ Kompositsiooni rajamine geomeetristele kujundile.▪ Arhitektuur. Moodulsüsteemid.
--	--	--	--

Disain ja keskkond	1.- 3. KLASS	4.- 6. KLASS	7.-9. KLASS
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne. ▪ Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena. ▪ Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne. ▪ Vormi ja funktsiooni seos. <p>MÄRK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geomeetriliste kujundite erinevad tähendused. ▪ Liiklusmärkide keel ▪ Stilisatsioon. <p>KIRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oma nime kujundus portfooliol vms. ▪ Dekoratiivkiri kingipakil vms. ▪ Šrifti valik vastavalt ülesandele. ▪ Kunstitunnis omandatud oskuste rakendamine digitaalsete vahenditega töötades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Probleemipõhine lähteülesanne. ▪ Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. ▪ Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses. <p>MÄRK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine. ▪ Märk kui stilisatsioon, piltkiri. ▪ Märk kui sümbol (nt sodiaagi-märgid). <p>KIRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ (Trüki-) tähtede kujundamine. ▪ Šrifti ja pildi sidumine tervikuks. ▪ Šrift varjuga, ruumiline kiri. ▪ Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sihtrühmapõhine lähteülesanne. ▪ Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. ▪ Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. ▪ Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. <p>MÄRK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geom. kehade, märkide, kujundite ja värvide mitmetähenduslikkus. ▪ Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk. ▪ Mäng sümbolitega, logo. <p>KIRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omaloodud šrifti kujundamine. ▪ Šrift raamatus, plakatil, reklaamis vm. ▪ Pidulik kiri (nt kalligraafia). ▪ Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.

<p>Meedia ja kommunikatsioon</p>	<p>1.- 3. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Meediad kodus ja koolis. ▪ Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video). ▪ Asjade tähendus pildil (nt loodusmaterjalidest installatsiooni jäädvustamine fotona). ▪ Piltjutustuste kujundamine (nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga). ▪ e-kaart. ▪ Uue tähenduse andmine asjadele või kujutatavale konteksti muutmisega (nt juurviljadest tegelased tervisliku toitumisevideos). 	<p>4.- 6. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. ▪ Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. ▪ Ruumilisus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastikunähtuste jäädvustamine. ▪ Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam. ▪ Valgus, vari ja värv objekti vormi edasi-andmisel. Vormimuutusest tulenev tähenduse muutus. 	<p>7.-9. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Linnakeskkond. Tekstid ja linnaruumis. Metafoorid reklaamis. ▪ Infootsing erinevatest teabeallikatest. ▪ Digitaalne pilditöötlus. ▪ Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina. Autorikaitse. ▪ Teose muutmise mõjusamaks peegelduse, perspektiivi, illusiooni või muu võttega. ▪ Korduvuse mõju. Mustrid. ▪ Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon (3-D efekt, stereonägamine jms).
<p>Kunstikultuur</p>	<p>1.- 3. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed. ▪ Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine. 	<p>4.- 6. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. 	<p>7.-9. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. ▪ Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia

	<p>EESTI JA MAAILM</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskaegsed hooned. ▪ Lossid, kindlused ja mõisahooned. ▪ Lähikonna kunstigalerii, muuseumi asukoht ja funktsioon. <p>RAHVAKUNST</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Laulupidu ja rahvariided. ▪ Talu ja taluriistad. ▪ Kindamustrid, sokisääred vms. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. <p>EESTI JA MAAILM</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Teosed, kus värvil on suurem roll (postimpressionistid, fovistid ...) ▪ Konstrueeriv kunst (kubism, juugend, Art Deco ...) ▪ Kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiik ...) <p>RAHVAKUNST</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lilltikand (pulmatekk). ▪ Sõled, kapad, kirstud. ▪ Taluarhitektuur. 	<p>kasutamine. Kunsti liigid.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. <p>Kunsteoste säilitamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. <p>EESTI JA MAAILM</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskajast barokini. ▪ 19. sajandi stiilid, modernism. ▪ Protsessuaalne kunst, kunstide süntees – tänapäev. <p>RAHVAKUNST</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käise-, vöö- jt kirjad. ▪ Rahvuslik ja rahvalik. ▪ Etnograafia ja tänapäev.
--	---	---	--

<p>Materjalid, tehnikad</p>	<p>1.- 3. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunstitehnikate ja töövõtete loominguiline rakendamine. ▪ Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine. <p>MAAL</p>	<p>4.- 6. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Visandamine ja kavandamine. ▪ Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. ▪ Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. ▪ Digitaalsete tehnikate katsetamine. 	<p>7.-9. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. ▪ Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
------------------------------------	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> Näpuvärvid , guašš, tempera, akvarell, pastell ... <p>SKULPTUUR</p> <ul style="list-style-type: none"> Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid. Seisvad figuurid materjali lisamisega. Voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamiseta. <p>GRAAFIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> Riipimine vms. Monotüüpia jt erinevad tömmised. Papitrükk vms. 	<p>MAAL</p> <ul style="list-style-type: none"> Akrüül jt kattevärvide. Monokroomne maalimine (tint jt). Segatehnikad. <p>SKULPTUUR</p> <ul style="list-style-type: none"> Pehmed materjalid nt savi või saepurumass. Papier-mache vms. Materjalide kombineerimine. <p>GRAAFIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega. Papitrükk. Mustritega pinnakatmine. Sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonistuses. 	<p>MAAL</p> <ul style="list-style-type: none"> Maalimine erinevatele materjalidele Klaasimaal, fresko jms Lahustid, lakid jt. Õlimaal. Graffiti. <p>SKULPTUUR</p> <ul style="list-style-type: none"> Paberskulptuur ilma liimita. Skulptuur „liigse” eemaldamisega (penoplast vms). Materjali valik lähtuvalt teemast ja soovist. <p>GRAAFIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> Trükigraafika ja värvi- ning viltpliatsite ühendamine. Erinevate graafikaliikide katsetused. Graafika + kollaaž jt segatehnikad.
--	--	--	--

<p>Tulemus</p>	<p>1.- 3. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> Katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu. On iseseisev, kuid valmis ka koostööks. Valib ise sobivaima kujutusviisi. Katsetab kõiki tehnikaid. 	<p>4.- 6. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunnetab oma huvisid ja võimeid. Visandab ja kavandab. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid. Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. 	<p>7.-9. KLASS</p> <ul style="list-style-type: none"> Arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära. Hindab originaalsust. Katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid. Teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtustega,
-----------------------	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunneb kodukoha kultuuriobjekte. ▪ Taipab eseme vormi ja funktsiooni seost. ▪ Käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas. 	<p>reklaam ja meedia).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi. ▪ Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid. ▪ Uurib disainilahendusi ja leiutab ise. ▪ Käitub virtuaalmaailmas eetilisel. 	<p>teaduse, tehnika ja meediaga.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tunneb Eesti ja maailma olulisemaid kunstiteoseid. ▪ Uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilise ühe jne üle. ▪ Mõistab disaini kui protsessi.
--	---	---	--

Klass: 1. klass**Õppe-kasvatustöö****eesmärgid:** Õpilane

- tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, kirjeldab oma ja kaaslastetöid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.

Õppesisu-ja tegevused:

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletõmine kujutamisel. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne). Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon. Disain igapäevaelus: trükis (pintslitruk), tarbevorm. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst.

Õpitulemused	Algtase/teadmised	Keskase/rakendamine
Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest	Osaleb kunstis mängulises ja loovas tegevuses	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegevusest
Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, kirjeldab oma kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	Tegutseb õpetaja juhendamisel, kirjeldab oma tööd.	Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise tehnikaid.	Kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ja tehnikaid.	Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ja tehnikaid.
Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.	Püüab väärtustada keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.	Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.

Õpitulemused:

Klass: 2. klass

Õppe-kasvatustöö

eesmärgid: Õpilane

- tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab oma loomingulisust;
- tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- leiab kujutatava iseloomulikud jooned, valib sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju;
- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- teab üksikuid (mõnda) lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjekti. Osaleb arutluses kunsti üle;
- väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- teab mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu-ja tegevused:

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine jne). Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks. Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm. Vormi, otstarbe, materjali jatehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

Õpitulemused	Algtase/teadmine	Keskase/rakendamine	Kõrgtase/arutlemine
Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab oma loomingulisust.	Osaleb kunstis mängulises ja loovast tegevuses ja katsetab oma loomingulisust.	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab oma loomingulisust.	Tunneb rõõmu kunstis m tegutsemisest ning katsetab aktiivselt oma loomingulisust.
Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma	Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, kirjeldab oma ja kaaslaste töid	Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, arvestades kaaslastega, kirjeldab	Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, arvestades kaaslastega, kirjeldab

ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	ning väärtustab erinevaid lahendusi.	oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	oma ja kaaslaste töid ning väärtustab ja pakub erinevaid lahendusi.
Leiab kujutatava iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju.	Õpetaja juhendamise abil leiab kujutatava iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju.	Leiab kujutatava iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju.	Leiab kujutatava iseloomulikumat jooned, valib iseseisvalt sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju.
Kasutab joonistamise, maalimise, ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Kasutab juhendamisel erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Kasutab joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Kasutab iseseisvalt erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
Teab üksikuid (mõnda) lähimõeldu kunsti- ja kultuuriobjekti. Osaleb arutluses kunsti üle.	Teab mis on kunsti ja kultuuriobjekt. Osaleb arutluses kunsti üle.	Teab üksikuid lähimõeldu kunsti- ja kultuuriobjekte. Osaleb arutluses kunsti üle.	Tunneb üksikuid lähimõeldu kunsti- ja kultuuriobjekte. Osaleb arutluses kunsti üle.
Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.	Püüab väärtustada keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.	Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.	Oskab kasutada keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.
Teab mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.	Mõistab õpetaja abiga mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.	Teab mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.	Teab mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid ja oskab tuua näiteid ümbritsevast elust.

Õpitulemused:

Klass: 3. klass

Õppe-kasvatustöö

eesmärgid: Õpilane

- tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslastetöid ning väärtustab erinevaid lahendusi;

- leiab kujutatava kõige iseloomulikud jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostöö ja pildi kompositsiooni;
- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurija õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu-ja tegevused:

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete jalooduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne). Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitus keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine

kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

Õpitulemused:

Õpitulemused	Algtase / teadmine	Kesktaase / rakendamine	Kõrgtaase / arutlemine
Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab oma loomingulisust.	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.	Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning väljendab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi.
Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslastetöid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	Tegutseb õpetaja juhendamisel või iseseisvalt, arvestades kaaslastega, kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.	Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; analüüsib oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.
Leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.	Leiab kujutatava iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi, paneb tähele värvide koosmõju.	Leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni.	Kasutab loomingulises tegevuses kujutatava iseloomulikke jooni, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, oskab kasutada värvide koosmõju ja arvestab pildi kompositsiooni.
Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.	Valib ja kasutab õigesti erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid.
Tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja	Teab üksikuid lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjekte.	Tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides	Tunneb olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb

<p>kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>	<p>Osaleb arutluses kunsti üle.</p>	<p>ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>	<p>kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>
<p>Seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p>	<p>Väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p>	<p>Seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid.</p>	<p>Seostab vormi otstarbega ning väärtustab ja kasutab keskkonnateadlikke põhimõtteid.</p>
<p>Kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurija õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>	<p>Teab mis on visuaalne ja virtuaalne kultuur ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>	<p>Kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>	<p>Kirjeldab ja analüüsib visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>

Klass: 4. klass**Õppe-kasvatustöö eesmärgid:**

Õpilane:

- tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda ning põhjendab oma arvamust;
- märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit;
- seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Õppesisu-ja tegevused:

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kompositsiooni tasakaal. Liikumise kujutamine. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži tehnikad ning töövõtted. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted. Kunstiteose analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti kaudu. Piltide, teksti ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õpitulemused:

Õpitulemused	Algtase /teadmine	Kesktase / rakendamine	Kõrgtase / arutlemine
Tunnetab oma Kunstivõimeid ja- huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.	Tunnetab õpetaja abiga oma kunstivõimeid ja - huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.	Tunnetab oma kunstivõimeid ja - huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.	Tunnetab ja kasutab oma kunstivõimeid ja - huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi.
Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.	Kujutab ja kujundab õpetaja abiga nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.	Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.	Kujutab ja kujundab iseseisvalt nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.
Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur)	Rakendab juhendaja abiga erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur)	Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur)	Rakendab iseseisvalt erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur)
Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.	Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet õpetaja abiga.	Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.	Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet ja huvitub sellest; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.
Mõistab kultuuriväärtuste ja - keskkonna kaitse olulisust.	Mõistab õpetaja abiga kultuuriväärtuste ja - keskkonna kaitse olulisust.	Mõistab kultuuriväärtuste ja - keskkonna kaitse olulisust.	Mõistab kultuuriväärtuste ja - keskkonna kaitse olulisust ja järgib seda.
Märkab sõnumeid, analüüsid meediat ja reklaami.	Märkab juhendaja abiga sõnumeid, analüüsid meediat ja reklaami.	Märkab sõnumeid, analüüsid meediat ja reklaami.	Märkab sõnumeid, analüüsid meediat ja reklaami ja huvitub sellest.

Klass: 5. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuride vahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust;
- 7) arendab manuaalseid oskusi

Õp pe sis u

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal,

Liikumise kujutamine, liikumise edasiandmine animatsioonis

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, installatsiooni, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs.

Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis ja arhitektuuris.

Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju animatsioonis
Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja
reklaamis.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

Õpitulemused

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab julgelt visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab olulisemaid sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas.

Lõiming

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus.

Kunstiainetes ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi

kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuride vahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:

1) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

2) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri-ja filmikunstis;

3) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis-ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

4) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

5) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

6) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

Klass: 6. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:

Õpilane:

1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitudteadmisi ja tehnikaid;

2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;

3) analüüsib kunstiteoseid ning põhjendab oma arvamust;

4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;

5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;

6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut;

teadvustab kultuurilist mitmekesisust;

7) arendab manuaalseid oskusi

Õppesisu

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, koloriit.

Liikumise kujutamine. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, installatsiooni,

tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid.

Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst-rahvusornament.

Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.

2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.

4. Kunstitehnikate loov kasutamine.

5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

6. Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.

7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

Õpitulemused

1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab julgelt visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;

2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal,

3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur)

- 4) märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tänapäeva tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest,
- 8) märkab olulisemaid sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas.

III kooliastmekunsti ainekava üldosa

Õppe ja kasvatuseesmärgid

Kunstiõppe siht III kooliastmes on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuvmas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon.

Manuaalsete oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Läbivad teemad

1. Kultuuriline identiteet. Kunstikultuur

2. Tehnoloogia ja innovatsioon.

Erinevate materjalide ja tehnikate käsitlemine

3. Väärtused ja kõlblus. Uurimine, avastamine, ideede arendamine, seoste tekkimine

4. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Pildiline ja ruumiline väljendus

5. Keskkonna jätkusuutlik areng. Disain ja keskkond

6. Teabekeskkond.

Meedia ja kommunikatsioon

III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne)

väljendusvahenditest. Loomingulistes töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja-stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot.

Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.

Õppesisu

Kunstiteosed, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).

Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisuus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Disainerite ja arhitektide erialane töö.

Klass:7. klass

Õppe-ja kasvatusesmärgid

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstideväljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpituteadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis-ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kult

uurilist mitmekesisust;

7) arendab manuaalseid oskusi

Õppesisu

Kunstiteosed, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahenditevastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).

Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise

keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain estis ning rahvusvahelised suundumused.

Teksti ja pildikoosmõju graafilises disainis, piktogramm. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Disainerite ja arhitektide erialane töö.

Õppetegevused

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahenditevalimine. Töö teostamine ja esitlemine.
3. Disain ainiotsustamine probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

Õpitulemused

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teoseid; arendab loovust, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiahahendeid;

- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

Klass: 8. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpituteadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust;
- 7) arendab manuaalseid oskusi

Õppesisu

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).

Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö

Õppetegevused

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

Töö teostamine ja esitlemine.

3. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

Õpitulemused

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogivahendeid;
- 3) Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) Kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

Klass: 9. klass

Õppe- ja kasvatuse eesmärgid

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;

- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 5) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust;
- 6) arendab manuaalseid oskusi

Õppesisu

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).

Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.

Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö. (võimalusel arhitektuuri- või disainibüroo külastamine)

Õppetegevused

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö teostamine ja esitlemine.
3. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
4. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
5. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine.

Õpitulemused

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiahahendeid;

- 3) analüüsib looduslike ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 4) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 5) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 6) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laiaasteemade ringis.

MUUSIKA

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu **laulmist, pillimängu, liikumist** ja **omaloomingut**. **Muusika kuulamisega** arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. **Muusikaloos** tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. **Muusikalise kirjaoskuse** all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud **õppekäigud** (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Kuna õpilaste võimed on erinevad, tuleb õppeprotsessis seda arvestada individuaalse lähenemise ja **diferentseeritud** töö kaudu. Individuaalne lähenemine on vajalik ka seetõttu, et õpilasel tekiks õpitulemusena positiivne minapilt ja usk iseendasse.

Seda võimaldavad eri raskusastmega ülesanded kõigis muusikalistes tegevustes: laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus. Kindlasti peab õpetaja julgustama nii andekaid kui ka muusikaliselt vähemvõimekaid.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust. Lähtudes Eesti muusikatraditsioonidest ja toetades elukestva muusikaharrastuse teket, on soovitatav planeerida tunniplaani ka koorilaulutunnid ning arvestada seda õpetaja põhikoormuse määramisel.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;

- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiosse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) planeeritakse tunniplaani osana koorilaulutunnid, mida arvestatakse õpetaja põhikoormust määrates;
- 9) leitakse tunnivälise muusikaalase tegevuse võimalusi (solistid, ansamblid, orkestrid jm).

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa. Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.

3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:

1) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

2) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;

3) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

4) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

5) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

6) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemis-strateegiate, sh

õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.

Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

1. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes;</p> <p>* lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.</p> <p>* Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühehäälses koolikooris</p> <p>* Laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relativseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* laulab peast „Mu koduke” (A. Kiiss), „Lapsed, tupp”,</p>	<p>* laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seose kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, JO ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<p>Naturaalklaver +klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, käemärkide tabel.</p>	<p><u>Laulude laulmise hindamisel</u></p> <p>arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>*Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>

„Kevadel“ (Juba linnukesed)			<u>Astmetega laulmise hindamisel</u> arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.
Pillimäng * Rakendab pillimängu kaasmängudes; * kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus).	* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	Orffi instrumentarium, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud	Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust; *õpilase aktiivset osalemist tunnis
Muusikaline liikumine * Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises)	* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge	Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.	Hindamisel arvestatakse: * sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.
Omalooming *Väärtustab enese ja teiste loomingut; * kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes	* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;	Orffi instrumentarium, naturaalklaver, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist

tegevustes (omaloomingus).	* kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.		
Muusika kuulamine ja muusikalugu * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;	* väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat	Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti	Hindamisel arvestatakse: * laulu ja pillimuusika eristamist
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad * Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses).	* Mõistab TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja TA-pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: * tajub ja õpib laulma astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid erinevates kõrguspositsioonides: * mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, kaasmäng, eelmäng,	Naturaalklaver, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud	Hindamisel arvestatakse: * muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ja rakendamist laulmisel, pillimängus, muusika kuulamisel, muusikalises liikumises, omaloomingus.

	vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano, forte</i> , fermaat		
Õppekäigud * Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli.	* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil.	Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, õuesõpe.	Hindamisel arvestatakse: * originaalsust; * väljendusoskust

2. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
Laulmine * Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; * laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast laule: Eesti hümn (F. Pacius), „Teele, teele,	* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; * mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; * laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; * laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega; * laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;	Naturaalklaver +klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, käemärkide tabel.	<u>Laulude laulmise hindamisel</u> arvestatakse: * loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust; * individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust; * aktiivset osavõttu ühislaulmisest; *õpilase aktiivset osalemist

<p>kurekesed" „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus), „Kevadpidu" (Elagu kõik).</p> <p>* Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid heli-kõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel).</p>	<p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO₁ ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>		<p>koolikooris, silmapaistvat esinemist</p> <p>kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p> <p><u>Astmetega laulmise hindamisel</u> arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist</p>
<p>Pillimäng</p> <p>* Rakendab pillimängu kaasmängudes;</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus).</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.</p>	<p>Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>*kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist.</p>

			<p>*õpilase aktiivset osalemist Instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppe-tegevuse osana koondhindamisel.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises)</p>	<p>* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;</p> <p>* tantsib eesti laulu- ja ringmänge</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Omalooming</p> <p>*Väärtustab enese ja teiste loomingut;</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus).</p>	<p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;</p> <p>* loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamist</p>

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;</p> <p>* eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;</p>	<p>* väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;</p> <p>* eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;</p> <p>* on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill).</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* laulu ja pillimuusika eristamist;</p> <p>* eesti rahvapillide tundmist (kuuldeliselt ja visuaalselt)</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>* Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses).</p>	<p>* Mõistab TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja TA-pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* tajub ja õpib laulma astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid erinevates kõrguspositsioonides</p> <p>* astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid;</p> <p>* mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;</p> <p>* mõistab all olevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p>	<p>Naturaalklaver, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ja rakendamist laulmisel, pillimängus, muusika kuulamisel, muusikalises liikumises, omaloomingus.</p>

	<p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;</p> <p>d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat;</p> <p>e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i></p>		
<p>Õppekäigud</p> <p>* Huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli</p>	<p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, õuesõpe.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* originaalsust</p> <p>* väljendusoskust</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist</p>

3. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast laule: Eesti hümn (F. Pacius)</p> <p>* Laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid heli-kõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes</p>	<p>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO₁, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<p>Naturaalklaver +klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, käemärkide tabel.</p>	<p><u>Laulude laulmise hindamisel</u></p> <p>arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õpetetegevuse osana koondhindamisel.</p> <p><u>Astmetega laulmise hindamisel</u></p>

tegevustes (laulmisel).			arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist
Pillimäng * Rakendab pillimängu kaasmängudes; * kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus).	* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. * on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerimisel; * seoses pillimänguga õpitakse tundma viiulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.	Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud	Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist. *õpilase aktiivset osalemist Instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õpetevuse osana koondhindamisel.
Muusikaline liikumine	* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja	Liikumiseks sobiv ruum;	Hindamisel arvestatakse:

<p>* Kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises)</p>	<p>ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge</p>	<p>muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>	<p>* sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamist ja väljendamist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Omalooming *Väärtustab enese ja teiste loomingut; * kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus).</p>	<p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat.</p>	<p>* väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; * on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötpill, torupill, sarvepill, vilepill); * eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * laulu ja pillimuusika eristamist; * eesti rahvapillide tundmist (kuuldeliselt ja visuaalselt) marsi, valsi ja polka, * 2- ja 3-osalise taktimõõdu eristamist.</p>
<p>Õppekäigud * Huvitub muusikast nii</p>	<p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused,</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * originaalsust</p>

koolis kui ka väljaspool kooli	* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara	muuseumid, õuesõpe.	* väljendusoskust * muusika oskussõnade kasutamist
--------------------------------	--	---------------------	---

4. klass 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;</p> <p>* laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;</p> <p>* oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning</p>	<p>Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO₁, LE, NA, DI);</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel .</p>	<p><u>Laulmise hindamisel</u> arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest.</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist</p>

<p>peast laule: Eesti hümn (Fr. Pacius), "Püha öö" (F. Gruber),</p> <p>* Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel).</p>	<p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.</p>		<p>kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel</p> <p><u>Noodiharjutuste laulmise</u> <u>hindamisel</u> arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist</p>
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid;</p> <p>* seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaartid, rütmimängud.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist Instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse</p>

			õppetegevuse osana koondhindamisel.
Muusikaline liikumine * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).	* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi.	Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD- d.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
Omalooming * Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes * kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi	* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	Orffi instrumentarium, naturaalklaver, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.

oskusi ja teadmisi (omaloomingus).			
Muusika kuulamine ja muusikalugu * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust * Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat	* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. *kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni.	Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, muusikainstrumentide ja rahvapillide pildid.	Hindamisel arvestatakse: * arutus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades; * 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist; * hääleliikide eristamist kuuldeliselt; * vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist; * pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi;
Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises	* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes * noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: ti-tiri, tiri-ti, ta-i-ti, ta-a-a-a ja 4-löögiline paus * laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA ₁ , SO ₁ , JO ₁ , LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja	Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud	Hindamisel arvestatakse: * muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus; * I ja II kooliastme oskussõnade

<p>kirjaoskuses).</p>	<p>noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>* mõistab 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel;</p> <p>* 2-osaline lihtvorm,</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli,</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>,</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja</p>		<p>rakendamist muusika kuulamisel.</p>
-----------------------	--	--	--

	oskussõnavara .		
Õppekäigud * Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles.	* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.	Hindamisel arvestatakse: * oma arvamuse põhjendamist; * originaalsust; * väljendusoskust; * muusika oskussõnade kasutamist; * tööpanust.

5. klass 2 tund nädalas, kokku 70 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
Laulmine * Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; * laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes	* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; * laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega; * rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;	Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel	Laulu laulmise hindamisel arvestatakse: * loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust; * individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;

<p>tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;</p> <p>* oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule</p> <p>Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kui Kungla rahvas" (K. A.Hermann), "Eesti lipp" (E. Vörk)</p> <p>* Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel).</p>	<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>		<p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest.</p> <p>* õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist</p> <p>kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel</p> <p><u>Noodiharjutuste laulmise hindamisel</u> arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse</p>

<p>muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus).</p>	<p>plokkflöödi mänguvõtteid;</p> <p>* seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>* seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid Cduur, a-moll pillimänguga.</p>	<p>või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>	<p>loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>*kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist,</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris,</p> <p>silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).</p>	<p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;</p> <p>* tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>* väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome,</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja</p>

	Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra.		väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
Omalooming * Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes * kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus).	* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	Orffi instrumentarium, naturaalklaver, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
Muusika kuulamine ja muusikalugu * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse	* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.	Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, muusikainstrumentide ja rahvapillide pildid.	Hindamisel arvestatakse: * arutlus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades; * 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist; * hääleleikide eristamist

<p>tähendust</p> <p>* Eristab kuuldeliselt vokaal- ja Instrumentaalmuusikat.</p>	<p>* kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas;</p> <p>tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p> <p>* kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit</p> <p>* tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>* on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt.</p>		<p>kuuldeliselt;</p> <p>* vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;</p> <p>* pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi;</p> <p>* oskust leida iseloomulikke jooni Eesti rahvamuusikas;</p> <p>* oskust võrrelda erinevate rahvaste muusikat.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses).</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: ti-tiri, tiri-ti, ta-i-ti, ta-a-a-a ja 4-löögiline paus</p> <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO_i, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;</p> <p>* I ja II kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>

	<p>* mõistab 2/4,3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel;</p> <p>* 2-osaline lihtvorm,</p> <p>* helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, diees, bemoll, bekarr</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli,</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton,</p>		
--	---	--	--

	<p>bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>,</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara .</p>		
<p>Õppekäigud</p> <p>* Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles</p>	<p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* oma arvamuse põhjendamist;</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist;</p> <p>* tööpanust.</p>

6. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;</p> <p>* laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;</p> <p>* oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule</p> <p>Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kas tunned maad" (J. Berad), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl);</p>	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel</p>	<p>Laulu laulmise hindamisel arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest.</p> <p>*õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana</p>

<p>* Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi(astmeid); * kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel).</p>			<p>koondhindamisel <u>Noodiharjutuste</u> laulmise <u>hindamisel</u> arvestatakse ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist</p>
<p>Pillimäng * Kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab muusitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; * seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid Cduur, a-moll pillimänguga; * seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga.</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas muusitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist, *õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist</p>

			<p>konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).</p>	<p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;</p> <p>* tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>* väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa.</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes</p> <p>* kasutab üksinda ning koos</p>	<p>* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;</p> <p>* loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>* kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid rändnoot,</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>

musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus).		noodijoonestikuga tahvel.	
Muusika kuulamine ja muusikalugu * Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust * Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat	* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm); * iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; * teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. *kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni * kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit * tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat:	Muusikakeskus HIFI, DVDmängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, muusikainstrumentide ja rahvapillide pildid.	Hindamisel arvestatakse: * arutlus- ja väljendusoskust muusika oskussõnavara kasutades; * 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist; * hääleliikide eristamist kuuldeliselt; * vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist; * pilliliikide eristamist kõla ja välimuse järgi; * oskust leida iseloomulikke jooni Eesti rahvamuusikas; * oskust võrrelda erinevate rahvaste muusikat.

	<p>rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>* on tutvunud (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt.</p>		
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses).</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiknoot, kaheksandikpaus</p> <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>* mõistab 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähendust ja arvestab musitseerimisel;</p> <p>* 2-osaline lihtvorm,</p> <p>* helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a; G - e, F - d;</p> <p>* kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;</p> <p>* I ja II kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>

	<p>neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, diees, bemoll, bekarr</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duurhelilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli,</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p>		
--	--	--	--

	e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara .		
Õppekäigud * Huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles	* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	Kontserdid, muusikalavastused, muuseumid, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.	Hindamisel arvestatakse: * oma arvamuse põhjendamist; * originaalsust; * väljendusoskust; * muusika oskussõnade kasutamist; * tööpanust.

7. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;</p> <p>* laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes;</p> <p>mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;</p> <p>* oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning</p>	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²);</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel</p>	<p><u>Laulu laulmise hindamisel</u></p> <p>arvestatakse:</p> <p>* loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust;</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust;</p> <p>* aktiivset osavõttu ühislaulmisest;</p> <p>* helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest;</p> <p>* õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana</p>

<p>peast laule „Eesti hümn“ (F. Pacius), "Jää vabaks, Eesti meri" (V.Oksvort), "Kalevite kants" (P. Veebel), "Mu isamaa on minu arm" (G.Ernesaks), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). * Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi(astmeid).</p>	<p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.</p>		<p>koondhindamisel. <u>Noodiharjutuste</u> laulmise hindamisel arvestatakse * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist.</p>
<p>Pillimäng * Kasutab üksinda ning koos musitseerides</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarri lihtsamaid</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse</p>

muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)	akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d- moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.	või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.	loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist, *õpilase aktiivset osalemist Instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.
Muusikaline liikumine * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).	* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu Idamaade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.	Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD- d.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja

			väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
<p>Omalooming</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus).</p>	<p>* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;</p> <p>*loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, trummikomplekt, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara</p>	<p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi);</p> <p>* arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, rahvapillide pildid,</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* arutus-, väljendus- ja analüüsioskust ning oma arvamuse põhjendamist muusika oskussõnavara</p>

<p>kasutades suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>* väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;</p> <p>*teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi;</p> <p>* rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p> <p>* leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased</p>	<p>* arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>*eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;</p> <p>* eristab kõla ja kuju järgi:</p> <p><i>keelpillid:</i> poogenpillid viiul, viola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr;</p> <p><i>puhkpillid:</i> puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba;</p> <p><i>löökpillid:</i> kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt;</p> <p>*eristab kõla järgi pillikoosseise:</p> <p><i>orkestrid:</i> (sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester);</p> <p><i>ansamblid:</i> keelpillikvartett</p> <p>* on tutvunud sümfoonia, instrumentaalkontserti, rondo, variatsiooni vormiga</p> <p>* on tutvunud Eesti ning Idamaade muusikapärandiga ning</p>	<p>muusikainstrumentide ja orkestrite pildid.</p>	<p>kasutades (essee, suuline ettekanne);</p> <p>* 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist;</p> <p>* hääleleikide eristamist kuuldeliselt;</p> <p>* vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;</p> <p>* pillirühmade ja pillide eristamist kõla ja välimuse järgi,</p> <p>* sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli- ja rahvapilliorkestri eristamist kõla ja välimuse järgi;</p> <p>* oskust leida iseloomulikke jooni ning võrrelda eesti ja valitud rahvaste muusikat.</p>
---	---	---	--

tunnused.	suhtub sellesse lugupidavalt.		
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: triool, sünkoop</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust jakasutab neid praktikas:</p> <p>a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) sümfoonia, instrumentaalkontsert,</p> <p>c) rondo, variatsioon</p>	<p>Naturaalklaver, Internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;</p> <p>* I, II ja III kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>

<p>Õppekäigud</p> <p>* Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus</p>	<p>* arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* oma arvamuse põhjendamist;</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist;</p> <p>* tööpanust.</p>
---	---	---	--

8. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras; * laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; * oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule</p>	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; * laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; * osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; * Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel</p>	<p><u>Laulu laulmise hindamisel</u> arvestatakse: * loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust; * individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust; * aktiivset osavõttu ühislaulmisest; * helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest; * õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse</p>

<p>„Eesti hümn“ (F. Pacius), "Oma laulu ei leia ma üles" (V.Ojakäär), "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter). * rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). * Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid).</p>	<p>helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.</p>		<p>õppetegevuse osana koondhindamisel. <u>Noodiharjutuste laulmise</u> <u>hindamisel</u> arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist</p>
<p>Pillimäng * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarril lihtsamaid akordmänguvõteteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d- moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete</p>

			omandamist, *õpilase aktiivset osalemist Instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.
Muusikaline liikumine * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).	* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Hispaania, Põhja- ja Ladina- Ameerika.	Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD- d.	Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
Omalooming	* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;	Orffi instrumentaarium,	Hindamisel arvestatakse:

<p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus).</p>	<p>* loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;</p> <p>*loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>	<p>naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, trummikomplekt, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.</p>	<p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>* väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud</p>	<p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi);</p> <p>* arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;</p> <p>* arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>*eesti tuntud interpretide, ansambelite ja pop-muusika suursündmuste tundmine;</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, rahvapillide pildid, muusikainstrumentide ja orkestrite pildid.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* arutlus-, väljendus- ja analüüsioskust ning oma arvamuse põhjendamist muusika oskussõnavara kasutades (essee, suuline ettekanne);</p> <p>* 2- ja 3-osalise lihtvormi eristamist;</p>

<p>ettekandes;</p> <p>*teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi;</p> <p>* rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p> <p>* leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.</p>	<p>* eristab kõla ja kuju järgi:</p> <p><i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion;</p> <p><i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver;</p> <p>*eristab kõla järgi pillikoosseise:</p> <p><i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester);</p> <p><i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, popansambel);</p> <p>* eristab pop- ja rokkmuusikat.</p> <p>* on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika või Aafrika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>* tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>		<p>* hääleliikide eristamist kuuldeliselt;</p> <p>* vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;</p> <p>* pillirühmade ja pillide eristamist kõla ja välimuse järgi,</p> <p>* oskust leida iseloomulikke jooni ning võrrelda eesti ja valitud rahvaste muusikat.</p>
--	--	--	---

<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid.</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: kuueteistkümnendiknoot ja -paus</p> <p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) elektrofonid, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia,</p>	<p>Naturaalklaver, Internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;</p> <p>* I, II ja III kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>
--	---	---	--

	instrumentaal-kontsert, spirituaal, gospel; c) pop- ja rokkmuusika.		
Õppekäigud * Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus.	* arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.	Kontserdid, muusikalavastused, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.	Hindamisel arvestatakse: * oma arvamuse põhjendamist; * originaalsust; * väljendusoskust; * muusika oskussõnade kasutamist; * tööpanust.

9. klass 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevused	Füüsiline õpikeskkond	Hindamine
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäras; * laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaal-koosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; * oskab laulda eesti</p>	<p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; * laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; * osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; * Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete</p>	<p>Naturaalklaver +tool, süntesaator, akustiline kitarr, noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp; käemärkide tabel</p>	<p><u>Laulu laulmise hindamisel</u> arvestatakse: * loomulikku kehahoidu, selget diktsiooni, väljendusrikkust; * individuaalset ja/või rühmas laulmist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust; * aktiivset osavõttu ühislaulmisest; * helikõrguste tabamist lähtudes õpilase võimetest; * õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse</p>

<p>rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast laule „Eesti hümn“ (F. Pacius), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), "Saaremaa valss" (R. Valgre), "Me pole enam väikesed" (A.Oit).</p> <p>* rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel).</p> <p>* Kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid).</p>	<p>helikõrgustega (g-G²);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p>		<p>õppetegevuse osana koondhindamisel.</p> <p><u>Noodiharjutuste laulmise hindamisel</u></p> <p>arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist</p>
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab üksinda ning koos musitseerides</p>	<p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>* rakendab musitseerides akustilise kitarri lihtsamaid</p>	<p>Orffi instrumentarium; trummikomplekt, plokkflöödid</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* individuaalset ja/või rühmas musitseerimist lähtudes lapse</p>

<p>muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus)</p>	<p>akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, emoll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<p>või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid, omavalmistatud pillid, rütmikaardid, rütmimängud.</p>	<p>loomulikest võimetest ja nende arengust; *kandle või plokkflöödi mänguvõtete omandamist, *õpilase aktiivset osalemist instrumentaalansambelis või orkestris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.</p>
<p>Muusikaline liikumine * Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises).</p>	<p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Aafrika.</p>	<p>Liikumiseks sobiv ruum; muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse: * ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist; * sisu, meeleolu, ülesehituse ja erinevate maade muusika karakterite tunnetamist ja</p>

			väljendamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.
<p>Omalooming</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus).</p>	<p>* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* loob kindlas vormis (rondo- ja variatsioonivorm) rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);</p> <p>* loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu;</p> <p>*loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>	<p>Orffi instrumentarium, naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, trummikomplekt, plokkflöödid/6-keelsed väikekanded, omavalmistatud pillid, astmetrepp, rütmikaardid, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* ülesandes püstitatud eesmärkide täitmist;</p> <p>* muusikaliste teadmiste ja Väljendusvahendite kasutamist lähtudes õpilase loomulikest võimetest ja nende arengust.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara</p>	<p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi);</p> <p>* arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;</p>	<p>Muusikakeskus HIFI, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, VHS-id, internetiühendusega arvuti, heliloojate portreed, rahvapillide pildid,</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* arutus-, väljendus- ja analüüsioskust ning oma arvamuse põhjendamist muusika oskussõnavara</p>

<p>kasutades suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>* väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;</p> <p>*teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi;</p> <p>* rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p> <p>* leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased</p>	<p>* arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>*eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;</p> <p><i>ansamblid:</i> pop- ja džässansambel;</p> <p>* eristab pop-, rokk-, džäss- ja filmimuusikat</p> <p>* tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>	<p>muusikainstrumentide ja orkestrite pildid.</p>	<p>kasutades (essee, suuline ettekanne);</p> <p>* 2- ja 3-osalise lihtvormi, variatsiooni ja rondovormi eristamist;</p> <p>* hääleliikide eristamist kuuldeliselt;</p> <p>* vokaal- ja instrumentaalmuusika eristamist;</p> <p>* pillirühmade ja pillide eristamist kõla ja välimuse järgi,</p> <p>* oskust leida erinevate muusikastiilide iseloomulikke jooni</p>
---	--	---	---

tunnused.			
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p>	<p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: kuueteistkümnendiknoot ja -paus</p> <p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p>	<p>Naturaalklaver, internetiühendusega arvuti, noodistusprogramm, astmetrepp, rändnoot, noodijoonestikuga tahvel, rütmikaardid, rütmimängud</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* muusikalise kirjaoskuse rakendamist laulmisel, pillimängus, muusikalises liikumises, omaloomingus;</p> <p>* I, II ja III kooliastme oskussõnade rakendamist muusika kuulamisel.</p>

	<p>a) džässorkester, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaal-kontsert, spirituaal, gospel;</p> <p>c) rondo, variatsioon,</p> <p>d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>		
<p>Õppekäigud</p> <p>* Huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus.</p>	<p>* arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>Kontserdid, muusikalavastused, muusikakoolid, raamatukogud, virtuaalsed õppekäigud, õuesõpe.</p>	<p>Hindamisel arvestatakse:</p> <p>* oma arvamuse põhjendamist;</p> <p>* originaalsust;</p> <p>* väljendusoskust;</p> <p>* muusika oskussõnade kasutamist;</p> <p>* tööpanust.</p>

Metoodilised soovitused I kooliastmes

Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse

Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö, loovtöö, vestlus ja arutelu.

- * Õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (solistid, ansamblid, koor);
- * laulude õppimine: kuulmise järgi, käemärkide abil, rütmistatud astmenoodi järgi, noodi järgi.
- * vestlus laulu sisust, heliloojast, teksti autorist.
- * kaanonite rakendamine mitmehäälese laulmise ettevalmistamiseks.
- * relatiivne meetod – lauline astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi;
- * mudellaulude laulmine;
- * kajamängud, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
- * Orffi pedagoogika – kaasmängud, *ostinatod*, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;
- * rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;
- * tähtnimede kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi/6-keelse väikekandle mänguvõtete omandamisel.
- * Orffi pedagoogika; rütmi, meloodia, dünaamika ja tempo tajumine ja väljendamine liikumise kaudu.
- * Orffi pedagoogika – omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine;
- * Lihtsate rütmipillide valmistamine;
- * Vestlus, arutelu, individuaalne, paaris- ja rühmatöö;
- * Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne;
- * kirjalik töö – töövihik, noodivihik

Metoodilised soovitused II kooliastmes

Kõigi õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse arvestades nende muusikalisi võimeid ja arengut.

Vormid: individuaalne, paaris- ja rühmatöö; loovtöö; vestlus ja arutelu.

- * Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koor);
- * laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;
- * vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, muusika väljendusvahendid).

- * Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;
- * kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
- * Orffi pedagoogika – kaasmängud, *ostinatod*, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;
- * Rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;
- * Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;
- * Süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.
- * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid;
- * Lihtsamate pillide valmistamine;
- * Kirjalik töö – töövihik
- * Vestlus, arutelu, individuaalne ja rühmatöö: helilooja, teksti autor, oskussõnad, muusika väljendusvahendid, vorm, hääleliigid, instrumentaal- ja vokaalmuusika, pilliliigid, eesti rahvamuusika, autorlus.
- * Muud loovad väljundid – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine;

Metoodilised soovitused III kooliastmes

- * Kõikide õpilaste võimalikult suur kaasamine muusikalistesse tegevustesse arvestades nende muusikalisi võimeid ja arengut.
- * Vormid – individuaalne, paaris- ja rühmatöö; loovtöö; vestlus ja arutelu.
- * Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid);
- * Laulude õppimine: noodi järgi astmenimedega, kuulmise ja noodi järgi astmenimedega, kuulmise järgi;
- * Vestlus (laulu sisu, helilooja, teksti autor, väljendusvahendid).
- * Relatiivne meetod – laulmine astmetrepi, käemärkide, rändnoodi, rütmistatud astmete ja noodi järgi, mudellaulud;
- * Kajamäng, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid.
- * Orffi pedagoogika – kaasmängud, *ostinatod*, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid;
- * Rütmimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimus-vastus motiivid;
- * Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus;
- * Süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.
- * Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid;
- * Rondo- ja variatsioonivorm;

- * Lihtsamate pillide valmistamine;
- * Infotehnoloogia – noodistusprogramm(id).
- * Vestlus, arutelu, analüüs;
- * Orffi pedagoogika – visuaalne kunst, dramatiseering, liikumine jne.;
- * kirjalik töö – töövihik, essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat jne;
- * infotehnoloogia – *power-point* presentatsioon jne

